

Nr 80.

Av herr **Palmstierna m. fl.**, om skrivelse till *Kungl Maj:t* angående utredning och förslag i fråga om utvecklande av Sveriges handelspolitik i riktning mot frihandel m. m.

Vid förlidet års riksdag fäste den socialdemokratiska riksdagsgruppen uppmärksamheten på den växande oro över levnadskostnadernas stegring, som började gripa omkring sig uti vida samhällslager. Särskilt i de små hemmen, där arbetet för den dagliga födan snart sagt blivit livets enda innehåll, fann man till sin förfäran, att de hårt förvärvade slantarna smälte samman och förlorade sitt värde. Dagsförtjänsten förlög inte längre som förr till familjens uppehälle, och mången ålderstigen arbetare märkte, hur han, vad tiden led, skulle obevekligt flyttas närmare den gräns, där nöden grinade honom till mötes, om prisstegringen fortfore. Nu har situationen blivit än mer försämrad. Bekymren för livets nödtorft ha blivit allt större, och mången strävsam familj med uppväxande barnskara finner, att umbärandena oupphörligt ökas trots alla ansträngningar att komma över svårigheterna. Särskilt det flydda året har medfört en *dyrtid*, vilken pressar betydande delar av befolkningen, som förut levat vid existensgränsens omedelbara närhet, ned under densamma. I känslan härav klagas det även bittert från hela landet, och till Riksdagen framställas vädjanden att vidtaga åtgärder, som kunna hindra nödens vidare utbredande.

Dessa framställningar kan Riksdagen, enligt vårt förmenande, icke lämna obeaktade, och detta även av den anledningen, att ej endast de fattiga och tillbakasatta klasserna, vilka lida av det nuvarande trycket, utan hela produktionen tar skada, när massornas köpekraft och sparförmåga minskas till följd av prisstegringen. Näringslivets konkurrensmöjligheter

i förhållande till utlandet försämras även i den mån livsuppehållet inom Sveriges gränser är hårdare förvärvat än annorstädes. Vår nationella ekonomi försvagas därigenom.

Skall en förändring uti dessa allvarliga missförhållanden kunna inträda, är det emellertid nödvändigt att pröva om den handelspolitik, vi följt sedan tullsystemets införande, blivit ledd efter riktiga grundsatser. Enligt vår åsikt har så icke varit förhållandet. Under denna tid har man, förglömmade att produktionens verkliga syfte är konsumtionen, så gott som uteslutande tillgodosett enskilda näringsidkares intressen. Spannmålstullarna, vilka motiverades såsom ett mer tillfälligt skydd mot den övermäktiga transatlantiska konkurrensen, ökades år 1895 och ha sedan fått förbli vid samma höjd, oaktat världsmarknadsprisens senare inträffade stegring. Den revision, vår tulltaxa undergått sedan år 1892, har också utmärkts för ett fortsatt eftergivande för de protektionistiska strävanden, producenterna och deras organisationer göra sig till tolk för. Under årens lopp ha vid flera tillfällen i särskilda fall beslut fattats, vilka inneburo ökat tullskydd och till och med efter det den år 1906 ingångna handels-traktaten med Tyskland trätt i kraft, har Riksdagen genom kamrarnas samstämmiga beslut tvänne gånger begagnat sig av den Sverige förbehållna rätten att verkställa en tullförhöjning. Visserligen framhölls det uti Kungl. Maj:ts proposition till 1910 års riksdag att vid den då förestående revisionen av tulltaxan det hade varit finansministerns »ögonmärke att slutresultatet av revisionen borde lämna de allmänna grundsatserna för tullagstiftningen så vitt möjligt orubbade», och detta uppnåddes också, men samtidigt företogs likväl väsentliga höjningar av tullskyddet för vissa näringsgrenar. Om 1892 års tulltaxa kan sägas i övervägande grad ha tagit sikte på de grövre varuslagen, så lämnade den tulltaxa, vilken trädde i kraft den 1 december 1911, dessa i stort sett oförändrade, men tillgodosåg så mycket mer kravet på skydd för de finare och mera förädlade varorna, särskilt inom textilindustrien. Man kan sålunda säga att efter åren 1888—1892 har vår handelspolitik så när som på några få undantag t. ex. majstullens borttagande år 1910 och fläsktullens nedsättande år 1912 helt och hållet varit inriktad på ett befastande och förökande av skyddspolitikens inflytande över vårt näringsliv. Följden härav har blivit, att vårt tullsystem alltmer fått karaktären av en uppmurad byggnad, där den ena stenen stöder den andra, och vi ha småningom kommit därhän, att Sverige, liksom mönsterlandet Tyskland, inramats uti ett solidariskt tullunderstöd för hela vår industriella produktion,

vars inbördes grenar också i stor utsträckning finna sig bero av varandra och det ömsesidigt utmäta skyddet.

Denna ekonomiska politik har, enligt vår uppfattning, icke varit lycklig för landet. Den har lämnat konsumenternas framställningar så gott som utan avseende och deras intressen ha även blivit i hög grad tillbakasatta. Undan för undan har prisnivån lyfts allt högre i den mån tullbyggnaden uppmurats. Det har blivit dyrt att leva i Sverige under denna tid och detta har medverkat till att tiotusenden årligen lämnat landet och slagit sig fram på annat håll, där livsuppehållet visat sig vara lättare att förvärva än här.

Såsom förut anmärkts, är det icke endast konsumenterna, vilka beröras av denna prisrörelse. I längden återverkar densamma ofördelaktigt på produktionen själv. Konsumenterna inskränka sig, födan tilltages knappare, kläderna förnyas mer sällan och producenterna få svårare att avsätta sina alster. Arbetaren minskar smör och mjölkkvantiteten i hemmen, köttet användes sparsammare och hela hushållsbudgeten inknappas. Från åtskilliga håll höres redan nu, att åtgången av lantmannaprodukter minskats på grund av de dyra tiderna.

Det är emellertid även av andra skäl, man kan ha anledning att ifrågasätta den nuvarande skyddspolitikens lämplighet och behövlighet. Förhållandena inom det industriella livet ha nämligen under senare tid undergått så avsevärda förändringar, att de måste vara i hög grad ägnade att framkalla ökade tvivel om de allmänna grunderna för vår tulllagstiftning fortfarande böra lämnas orubbade.

En överblick av det svenska näringslivets utveckling sedan början av 90-talet visar oss en utomordentligt brokig bild. Vi producera numera varor av de mest olikartade slag. Vårt nationella arbete är fördelat uti en mångfald olika varandra vitt skilda riktningar. I stället för att gruppera näringsverksamheten kring de produktionsgrenar, vartill vi till följd av naturliga eller historiska förutsättningar i jämförelse med andra folk äro mest ägnade, ha vi planlöst upptagit den ena tillverkningen efter den andra och skydd har begärts för dem alla. Så ha en mängd rent parasitära näringar uppstått, vilka endast äro en börda för vårt ekonomiska liv och draga kapital och arbete från områden, där de eljest förmått lämna högre avkastning. Den allsidighet uti produktionshänseende, man sökt uppamma i vårt lilla land, ha vi fått till övermått till ogagn för landet i sin helhet. Lantmännen, vilka klaga över bristande arbetskraft, böra betänka, att densamma, även på grund av det sätt, på vilket

tullpolitiken bedrivits, dragits från jordbruket till näringar, av vilka åtskilliga med säkerhet lämna en nationalekonomisk förlust. Det förefaller, som om man uti ledande kretsar hyst den naiva föreställningen, att varje ny industri, som skapas, ger användning åt sysslolösa arbetare och placering åt överflödigt kapital, varför det är en förtjänstfull gärning att genom tullskydd ge upphov åt nya företag. Man har förbisett, att landets produktiva krafter genom tullskyddet lätt föras uti en riktning, vilken medför, att nettoresultatet av nationens arbete minskas och hela samhället därav tar skada.

Man har under de sista tio åren kunnat förmärka också en annan frukt av tullsystemet, som borde vara ägnad att även hos personer av protektionistisk åskådning framkalla en ny uppfattning rörande vår handelspolitik. Vi avse härmed de pågående strävandena att under hägnet av det höga tullskyddet inom respektive näringsgrenar monopolisera den inhemska marknaden. Denna är ej längre fri, som förut. Truster och karteller uppväxa i stort antal särskilt inom livsmedelsbranschen, något som i och för sig har utomordentlig betydelse för arbetarefamiljerna, vilkas utgifter till omkring 50 % bestå av matvaror. Denna företeelse, vilken redan påkallat undersökning från regeringens sida, måste hos oss som uti andra länder utöva ett väsentligt inflytande på näringspolitiken inom landet. Har man tidigare givit sig in på det ytterst vanskliga experimentet att med tullskydd värna en spirande industri, vilken under sin första tillvaro ansetts icke kunna äga bestånd detta förutan, så bör det ligga uti öppen dag att samma skydd icke kan bibehållas för en monopolistisk sammanslutning, vilken erövrat sig sådan makt, att densamma inom sitt verksamhetsfält så gott som helt och hållet behärskar den inhemska marknaden och kanske intimt samarbetar med utländsk industri av motsvarande slag. Med monopolbildningen har uppfostringskyddet förlorat varje giltig grund. Med så mycket större skäl kan man därför ifrågasätta om icke just i det ekonomiska framåtskridandets intresse under nuvarande situation kräves »uppfostrings»-frihandel i stället för »uppfostrings»-tullar för att motverka det konserverande av låg teknik och organisation, som monopolbildningen, i förening med högt tullskydd, medför.

Inom den svenska exportindustrien har man på de sista åren börjat tillämpa den s. k. dumpingmetoden, varigenom prisen å de utförda varorna sättas lägre än de som upptagas å den inhemska marknaden, ja, stundom till och med understiga självkostnaderna för varans fram-

ställning. Tulltaxekommittén har i sitt betänkande den 3 maj 1909 givit exempel på, hur dumpingmetoden kan användas. För vår del anse vi oss icke böra fälla något omdöme i fråga om dumpings berättigande, utan vilja endast erinra därom, att det onekligen finnes omständigheter, vilka, så länge tullsystemet består, kunna förklara dess användning. Men de inhemska konsumenterna kunna otvivelaktigt skadas därigenom. Dessa få icke endast betala sina livsförnödenheter dyrt till följd av tullarna utan måste därtill ge en särskild tribut till exportindustrien, varigenom utländska konsumenter få så mycket billigare varor. Sådana abnorma förhållanden alstras av den rådande handelspolitiken. Utan det höga tullskyddet skulle dumpingmetoden icke kunna begagnas i den utsträckning, som nu sker. Kvarstår detta, har tullpolitiken övergått från att vara ett »skydd» för inhemska industri till ett tveeggat anfallsvapen, vars verkningar äro svårberäknliga, men i regel skada den inhemska förbrukaren.

Medan det såsom en återklang från det stridsrop »Svenska arbetets vänner» på sin tid höjde, ännu ständigt höres: »Köp svenska varor!» har man icke förmärkt den utländska kapitalexport till vårt land, som det höga tullskyddet framkallat. Det är ju en universell erfarenhet numera, att när högresta tullmurar hindra fördelaktig varuavsättning utifrån, så flyttas kapitalet i stället för varorna, och fabriker eller andra företag anläggas uti det starkt tullskyddade landet. Den utländska kapitalisten tillgodogör sig härigenom under skarp konkurrens med den svenska näringsidkaren det värn, denna blivit tillerkänd just för att kunna motstå utlänningen. Tullskyddet har sålunda snarare skadat än gagnat, ty den svenska producenten har nu fått sin motståndare alldeles in på livet i samma fördelaktiga ekonomiska position som han själv. Sådana omständigheter äro i sin mån ägnade att bidraga till den förvittring, tullsystemet undergår.

Vid förlidet års riksdag hade vi ett annat exempel på hur tullagstiftningen till följd av nya strävanden inom den industriella produktionen kan bli ineffektiv. Vi åsyfta det läge cementindustrien av allt att döma befinner sig uti. Inom denna näringsgren synes man ha träffat internationella överenskommelser med andra länders cementproducenter angående viss fördelning, s. k. kontingentering, av den årliga omsättningen, så att varje lands industri får ett i det närmaste fullständigt konkurrensfritt välde inom egna gränser. Statens tullpolitik förlorar under sådana förhållanden sin ursprungliga betydelse, dess verkningsskrets har blivit för trång. Trusten

sträcker sig utanför den enskilda statens lagstiftningsområde genom sina internationella förbindelser. Det var den första företeelsen av detta slag Riksdagen förra året hade att behandla, men erfarenheten från andra länder ger tydligen vid handen, att i den mån världshushållningen vinner terräng, komma likartade fall att mångfaldigas. De ställa alldeles nya krav på statens ekonomiska lagstiftning och spränga sönder tullsystemets föråldrade former.

Redan det som sålunda anförts motiverar, att de allmänna grundsatserna för vår handelspolitik underkastas en sorgfällig omprövning. Detta borde kunna medges även av personer med protektionistisk uppfattning. »Vi protektionister», yttrade sålunda redan E. G. Boström vid tullfrågans avgörande på 80-talet i Andra kammaren, »anse, att näringslivets former måste ändras efter förhållandena, som växla om icke för dagen, så dock ofta nog. Vi kunna därför om en ekonomisk åtgärd icke säga, att den är för all tid den rätta, utan endast att den är *för tillfället* gagnelig och den som vi *för tillfället* mest tillråda.» I enlighet med denna tankegång vore det förmätet att vilja motsätta sig en undersökning huruvida förändrade förhållanden inom näringslivet icke äro ägnade att framkalla en ny uppfattning av tullsystemet eller dess lämpliga utformning. Någon dylik utredning har hittills icke blivit gjord sedan tullsystemets införande. Icke ens vid ingåendet av den senaste handelstraktaten med Tyskland och uppgörandet av den senaste tulltaxan lades en undersökning av detta slag till grund för Riksdagens beslut. Detta klandrades också av kommerskollegium och generaltullstyrelsen, vilka uti sitt gemensamma utlåtande över tulltaxekommitténs betänkande yttrade:

»För det rätta bedömandet av föreliggande förslags hela innebörd, hade för visso varit av vikt, att ämbetsverken vid granskningen av förslaget kunnat stödja sig på en allsidig utredning i fråga om de verkningar, skyddssystemet hittills visat sig medföra. En så beskaffad utredning har emellertid icke av kommittén framlagts. Den tid, som tillmätts ämbetsverken för fullgörande av det åt dem givna uppdrag, har givetvis icke räckt till för åstadkommande av en dylik utredning. Jämte framhållande härav vilja ämbetsverken redan nu betona, att knappheten i tid jämväl i övrigt ställt sig hindrande i vägen för en så djupgående undersökning av samtliga nu ifrågavarande förhållanden, som ämbetsverken skulle velat åstadkomma, och som med hänsyn till ämnets vikt varit önskvärd.»

När vi för den skull nu ånyo liksom vid de tre senaste riksdagarna

framställa begäran om en utredning angående de principer, vilka böra vara vägledande för vår handelspolitik, så sker det under den fasta övertygelsen att frågan icke längre kan undanskjutas. Tiderna äro nu sådana, att varje åtgärd, som kan vara ägnad att lätta betrycket, inom en snar framtid bör vidtagas, vartill också en stark folkmening uppfordrar.

Denna utredning bör emellertid icke ha samma »ögonmärke» som det, vilket 1906 års kommitté fick i uppdrag att följa. Enligt vår mening är situationen nu sådan, att vi måste på allvar pröva huruvida icke Sverige liksom England, Belgien, Holland, Danmark och nu efter presidentskiftet äfven Förenta Staterna bäst gagnas av en övergång från det nuvarande systemet till relativ tullfrihet. Oavsett att varje steg uti sådan riktning är ägnat att bereda konsumenterna välbehörlig lättnad, kommer det att stärka den inhemska marknaden, varav produktionen själf ytterst är beroende. För mången industri, vilken nu uti förlitandet på tullskyddet icke iakttagit en rationell hushållning med arbetskraft och kapital, bleve det säkerligen nationalekonomiskt gagnande, att densamma genom sänkning av tullskyddet förmåddes därtill.

Härtill kommer, att Sverige under den flydda tiden på grund av sina stora naturliga förutsättningar därför och den allmänna ekonomiska konjunktorens inflytande i allt högre grad utvecklats till ett industriland, som hämtar större delen av sin brödföda utifrån och ej endast genom råvaruexport utan genom sin förädlingsindustri skaffar sig bytesprodukter för den ökade internationella omsättningen. För ett dylikt land inställer sig förr eller senare behovet att förbilliga levnadsomkostnaderna i syfte att därigenom utan någon sänkning av arbetslönerna kunna stegra det egna landets konsumtionsförmåga och på samma gång stärka industriens konkurrenskraft gentemot utlandet. Vi erinra därom, att Sveriges Industriförbund genom sin framställning till Kungl. Maj:t angående den undersökning rörande levnadsomkostnaderna, som nu är avsedd att företagas, visat sig beakta frågans betydelse.

Ett beredande av billigare föda förutsätter emellertid, att spannmåls- och mjöltullarna samt annan tull å livsfröndeheter försvinna.

Vad de förstnämnda beträffar torde den insikten nu börja bli allt mer allmän, att de icke medfört det resultat lantmännen väntat av dem. Det utlovades på sin tid, att bara spannmålstullar infördes, skulle »jordbruksnäringens uppblomstring till jordbruket åter draga många av de arbetskrafter, som detsamma under dess tryckta läge icke kunnat an-

vända». Förhoppningen har i grund svikits. Riksdagen har i stället måst slå in på en politik, vilken nästan behöver nalkas understödets form för att arbetsfolket må kunna kvarhållas å landsbygden. Denna politik försvåras dessutom av tullarna, emedan dessa bidraga att förhöja jordvärdet, varigenom den medellösa jordarbetaren förhindras att förvärva en åtrådd ägolott. Icke endast Norrlands befolkning, som tar nästan hela sitt sädesbehov från andra landsdelar, inser hur felaktig tullpolitiken varit, utan våra dagars jordbrukare måste säga sig, att den jordvärdestegring, tullarna förorsakat, medfört, att skillnaden mellan jordröntan och avkastningen återigen förminskats till jordbrukarens nackdel, varför tullskyddet blivit rent illusoriskt. På grund av den omläggning från sädesodling till ladugårdsskötsel vårt jordbruk, som bekant, i stor utsträckning undergått, kan intresset för tullarnas upprätthållande ej heller gärna vara lika stort som förr. Under dessa förhållanden skulle det kunna anses motiverat, att man enbart upptog spannmåls- och mjöltullarnas successiva avskrivning på dagordningen. Denna mening omfattades tydligen av kommerskollegium och generaltullstyrelsen, vilka uti sitt utlåtande den 8 december 1909 yttra: »Såsom allmänt känt och jämväl av tulltaxekommittén i dess statistiska utredning påvisat, har det svenska jordbruket under de senaste årtiondena utvecklats i riktning från sädesproduktion till frambringande av ladugårdsprodukter. Härigenom har behovet av från andra länder importerad brödsäd, framför allt vete, ständigt ökats, under det att exporten av såväl vete som råg efter hand gått tillbaka och numera nästan alldeles avstannat. Det vill synas, som om med hänsyn härtill tiden vore inne att överväga, huruvida icke vissa modifikationer i nu gällande tullagstiftning i fråga om spannmål kunde vara påkallade. Det torde för övrigt vara obestriddigt, att spannmålstullar bidraga till att fördyra de för flertalet av landets befolkning nödvändigaste livsmedlen, varigenom ock ett avsevärt men tillfogas den inhemska industrien. Ämbetsverken vilja visserligen med hänsyn till nämnda tullskydds stora statsfinansiella betydelse icke ifrågasätta, att detsamma skulle omedelbart upphävas, men kunna ej underlåta framhålla såsom ett högeligen behjärtansvärt önskemål, att tullfrihet å spannmål tillförsäkras landets starkt brödkonsumerande befolkning, så snart omständigheterna medgiva det.»

Men *dels* finns det åtskillig annan tullskyddad livsmedelsindustri, vars varor behöva lika väl förbilligas, *dels* måste man erkänna att ett sådant inbördes sammanhang numer råder inom tullsystemet, att en nedskrivning

av tullar å lantbruksalster ej rättvisligen bör ske utan ett förbilligande även av de varor, jordbrukaren själv behöver. Den tullpolitiska utvecklingen har liksom fört oss till ett jämviktsläge i förhållandet mellan de olika näringsgrenarnas tullskydd. Det blir följaktligen nödvändigt, att den utredning rörande omläggningen av vårt handelssystem, vi påyrka, bör omfatta såväl skyddet för den industriella produktionen som för jordbruksnäringen. Emellertid bör i detta sammanhang framhållas, att en sådan utredning icke får anses utgöra något hinder för tidigare ändring av vissa tullsats, när särskilda omständigheter därtill föranleda.

Det synes oss likväl, att man härvid bör uppmärksamma några förhållanden, vilka kunna vara ägnade att framkalla behovet av särskilda åtgärder eller undersökningar.

När vi sålunda uti det föregående hemställt om en utredning i ärendet, har detta skett i övertygelse att en dylik icke kan undvikas, då så invecklade spörsmål skola underkastas statsmakternas behandling från utgångspunkter, vilka äro alldeles motsatta den nu rådande handelspolitikens. Men vi ha därvid icke förbisett de olägenheter, vilka medfölja utredningsarbetet, särskilt uti en tid, då snar hjälp är att anse såsom dubbel hjälp. Det blir alltid ett oundvikligt dröjsmål och ett uppskjutande med ärendets avgörande, så länge utredningen pågår. Denna påtagliga olägenhet bör såvitt möjligt förminskas. Detta kan lämpligen ske genom en begränsning av utredningen till undersökningar angående vilka näringsgrenar som ej kunna underkastas lika hastig minskning av tullskyddet som övriga, varjämte det också bör tagas under övervägande, huruvida särskilda åtgärder böra ifrågakomma till följd av andra länders tullpolitik gentemot oss.

Man kan emellertid icke stanna blott vid en utredning, även om dess arbete genom nämnda begränsning kan ske under kortare tid än eljes är vanligt. Förhållandena äro nu sådana, att omedelbara åtgärder för en lättnad av det rådande betrycket måste företagas. Vid föregående riksdagar ha vi i detta syfte kräft nedsättningar särskilt av spannmålstullarna. Dessa yrkanden ha likväl icke lyckats vinna Riksdagens bifall. Det kan då finnas skäl att försöka en annan väg för att vinna det som avses, i all synnerhet som efter vad i det föregående anförts också andra skäl tala därför. I denna avsikt ämna vi fördenskull begära, att Riksdagen redan innevarande år måtte besluta en samtidig och lika stor nedsättning av tullarna med 10% av deras nuvarande belopp.

Härmed vilja vi även tillkännagiva, att tiden nu bör vara kommen att övergå från ord till handling uti denna sak. Likväl ha vi ansett oss böra på grund av budgethänsyn och andra omständigheter härifrån undantaga tullsatserna å alkoholhaltiga drycker, kaffe, tobak och sidenvaror.

Att vi icke ansett oss böra förutsätta en större omedelbar tullsänkning beror därav, att en handelspolitisk systemförändring endast bör försiggå med stor försiktighet. Varje tullreform innebär ju lätt omflytningar av kapital och arbete inom landet, och om större nedsättningar företagas utan lämplig övergångstid, kunna så allvarliga rubbningar av näringslivet inträffa, att stora arbetarskaror måhända för avsevärd tid förlora sitt livsuppehälle. Det gäller sålunda vid den påyrkade utredningen att ta hänsyn till denna omständighet. Men härtill kommer, att på det sätt tullpolitiken bedrivits ha vissa industrier blifvit mer beroende av tullskyddet än andra. En öfvergång till tullfrihet kan följaktligen under en viss gräns icke ske så, att en samtidig och lika stor nedskrivning över lag av tullbeloppen äger rum. Det blir nödvändigt att under den blivande utredningen ta hänsyn till skilda näringars olika behov av övergångstid för att anpassa sig efter de nya förhållanden, vilka komma att inträda. Så uppskruvade över hela linjen, som våra tullsatser numera blifvit, torde det emellertid icke förefinnas någon fara uti att genast vidtaga en så lindrig åtgärd som att allenast med 10 % minska de nu utgående tullbeloppen.

Vidare kan man ej undgå att i viss mån taga hänsyn till att tullarna hava olika statsfinansiell betydelse. Vissa af dem äro så höga, att de verka prohibitivt och lämna statsverket utan inkomst, medan andra utslutande äro att betrakta såsom rena finanstullar. Mellan dessa båda ytterlighetsgränser finnas återigen andra, vilka samtidigt anses lämna industrien ett skydd som de bereda statskassan avsevärda inkomster. Dessa omständigheter påkalla givetvis uppmärksamhet ur fiskalisk synpunkt och kunna föranleda ett olika tullpolitiskt behandlingssätt.

Det bör också klargöras, huruvida i vissa fall det kan visa sig erforderligt att skydda industrien emot en abnorm konkurrens från högt tullskyddade och exportpremierade utländska företag, vilka dumpa på vår egen marknad. Förutsättningen för frihandeln har alltid ansetts vara en tävlan under sådana förhållanden att ingendera parten funnit det vara ekonomiskt fördelaktigt att bekämpa den andra genom varornas bortslumpande under självkostnadspris. När nu denna förutsättning för frihandeln i de

fall, då dumpingmetoden hänsynslöst utnyttjas, får anses ha bortfallit, bör det undersökas, om särskilda skyddsåtgärder krävas med anledning däraf. Nu är dumpingen visserligen icke alltid ofördelaktig för det land, som är utsatt för densamma. Det bör erinras om att Englands förädlingsindustri gynnats genom åtkomsten av billigt dumpat halvfabrikat från Tyskland. Ett motsvarande förhållande kan även tänkas förekomma i fråga om vår egen förädlingsindustri. Men å andra sidan bör det erinras, att dumpingen blott användes för erövring av marknaden. Sedan detta skett få konsumenterna genom starka prisstegringar umgälda omkostnaderna härför. Skulle vissa huvudnäringar, vilka det är ett livsintresse för oss att uppehålla och som uppburits och utvecklats under en långvarig historisk process, bli föremål för en mördande, fullständigt onormal konkurrens, kan det också enligt vårt förmenande behöva tagas i övervägande om icke genom tillfälligt skydd, vare sig genom tullar eller på annat sätt, samma villkor som vid normal konkurrens böra åvägabringas. Konkurrenten bleve härigenom i förevarande fall återställd på sundare bas, något som måste anses stå i god överensstämmelse med de förutsättningar, hvarifrån en frihandelsvänlig åskådning utgår. Skulle ett dylikt skydd beredas något företag, bör staten emellertid samtidigt tillerkännas rätt att genom utövande av kontroll över det samma pröva huru länge och i vad omfattning skyddet bör ifrågakomma.

Det hävdas också stundom, att det vid handelstraktaters ingående är behöfligt att kunna hota med retorsions- eller strafftullar. Bland de undantag från den allmänna frihandeln, som frihandelsåskådningens grundläggare Adam Smith ansåg erforderliga, upptogs även tullar av detta slag. Nu kan man emellertid ställa sig ytterst tveksam rörande deras lämplighet, emedan det egna landet kan skadas samtidigt med att man vill bereda den handelspolitiske motståndaren avbräck. Likväl har det också framhållits, att speciella omständigheter vid enstaka tillfällen kunna medföra, att verkliga fördelar förmå tillkämpas, om möjligheten icke saknas att effektuera ett hot om strafftull. För den skull torde även denna sak böra tagas i övervägande under den föreslagna utredningen.

På grund av det anförda få vi alltså värdsamt hemställa:

1) att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville snarast låta verkställa en utredning angående på vad sätt Sveriges handelspolitik måtte, i överensstämmelse med vad som ovan

anförts, utvecklas i riktning mot frihandel och för Riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning må föranleda; samt

2) att Riksdagen omedelbart måtte besluta en nedsättning av samtliga i nu gällande tulltaxa upptagna tullsatser med 10 % av deras nuvarande belopp, dock med undantag för tullsatserna å alkoholhaltiga drycker, kaffe, tobak och sidenvaror.

Stockholm den 23 januari 1913.

Erik Palmstierna.

Hj. Branting.

Herm. Lindqvist.

Nils Persson.

A. J. Christierson.

Bernh. Eriksson.

R. Sandler.

F. W. Thorsson.

Viktor Larsson.

Värner Rydén.